

EUROS

Polarvox-levy-yhtiössä aiemmin työskennelleen Jari Väänäsen perustama Euros Records syntyi vuonna 1983. Euros- ja Sinetti-levymerkeillä julkaisutoimintaa harjoittanut levy-yhtiö profiloitui ennen kaikkea suomirockin julkaisijana, mutta sen katalogiin mahtui mukaan myös muun muassa kaupallisesti marginaalista vanhan ajan iskelmää sekä laulelmanmusiikkia. Kasino-levymerkillä yhtiö tuotti myös uusintajulkaisuja. Euros harjoitti levyjulkaisutoiminnan ohella myös äänitteiden jakelutoimintaa. Yhtiön jakelussa oli niin suomalaisia pienlevy-yhtiöitä kuin ulkomaisia levyjulkaisijoita.

Eurosien ensimmäinen julkaisu oli iskelmälaulaja Markku Arokannon single vuonna 1983. Samana vuonna ilmestyi myös Arokannon albumi. Levy ei ostavaa kansaa kuitenkaan puhutellut ja ainoa listasijoitus projektille kertyi toinen sija Soundin vuosiäänestyksen Vuoden töppäys-sarjassa.

Merkittävämmäksi alkuaikojen kiinnitykseksi osoittautui Kauko Röyhkä & Narttu, joka julkaisi vuonna 1983 ensimmäisen Euros-albuminsa Onnenpäivä. Levy-yhtiön ja artistin välisen yhteistyö jatkui tiiviinä, ja aina vuoteen 1990 asti Röyhkältä ilmestyi vuosittain uusi albumi, parhaimpina vuosina kaksikin. Eurosien julkaisemat Röyhkä-levyt menestyivät tasaisen vahvasti ja viihtyivät 1980-luvun puolella yhteensä 65 viikkoa maamme TOP40-myyntilistalla.

Yhtiö julkaisi käynnistymisvuotenaan yhteensä yksitoista pitkäsoittoa, jota voidaan pitää varsin kunnioitettavana määränä. Tulevina vuosina yhtiön vuosittainen albumijulkaisumäärä liikkui pääsääntöisesti kuuden ja yhdeksän nimikkeen välillä. Vuoden 1983 menestyneimmäksi julkaisuksi osoittautui eri esittäjien albumi Tonttujen jouluparaati, jonka myynti ylitti 25 000 kappaaleen kultalevyrajan. Seuraavana vuonna suurin menestys syntyi eri levy-yhtiöiden katalogista lisensoimasta Juice Leskinen -kokoelmasta Matka Suomeen.

Kauko Röyhkän ohella toinen Eurosien merkittävä kiinnitys oli Peer Günt. Tämän kouvola-aisyhtyeen Euros kiinnitti talliinsa vuonna 1985. – Peer Güntin demossa viehätti reipas meininki. Aluksi kylläkin niiden englannin kieli hirvitti. Ja usein bändeillä tyssää juuri englannin kieleen, Jari Väänänen kertoi vuonna 1986 Soundissa.

Euros julkaisi Peer Güntilta vuonna 1985 yhtyeen nimeä kantavan debyyttialbumin sekä

minilevyn Through the Wall. Yhtyeen suurimmat kaupalliset menestykset olivat vuonna 1986 ilmestynyt kakkosalbumi Backseat ja vuonna 1987 ilmestynyt kolmosalbumi Good Girls Don't.... Nämä molemmat albumit ylittivät myynnissä 25 000 kappaleen kultalevyrajan.

Eurosin vuoden 1986 mielenkiintoisin kiinnitys oli ramopunk-yhtye Ne Luumäet, joka julkaisi ensimmäisen singlensä ja yhtyeen nimeä kantavan pitkäsoiton vielä vuonna 1986. Kakkosalbumin Verta ja luita aika koitti vuonna 1989. Suurimman suosionsa Ne Luumäet saavutti kuitenkin vasta siirryttyään vuonna 1990 levyttämään Poko Rekordsille. Myöhemmin myös yhtyeen Eurosille 1980-luvulla levyttämä materiaali myytiin Pokolle. Vuoden 1986 uusista Euros-artisteista mainittakoon myös Pirkko Mannola. Vaikka Mannolan levytysura olikin kestänyt jo liki 30 vuotta, oli Esa Pulliaisen tuottama albumi On vanha lempi rinnassain hänen ensimmäinen pitkäsoittolevynsä.

Vuoden 1987 uusiin kiinnityksiin kuului maineikas indieyhtye 22 Pistepirkkoa. Yhtye oli solminut levytyssopimuksen uuden pienlevymerkki Pygmin kanssa. Tämä talousvaikeuksien kanssa kamppaillut yhtiö sai kuitenkin julkaistua Pistepirkoilta vain yhden singlen. Rahat riittivät vielä albumin masternauhan tuottamiseen, joka sitten myytiin Eurosille. Kaupallisesti diili ei kuitenkaan ollut Eurosin kannalta kannattava, sillä albumi myi monin verroin vähemmän kuin mitä ennakkoon oli odotettu.

Yleisesti vuosi 1987 oli Eurosille kuitenkin vahva ja menestystä syntyi vanhoista kiinnityksistä etenkin Peer Güntin ja Kauko Röyhkän julkaisuista. Eurosin osuus ÄKT:n jäsenyritysten kotimaisten äänitteiden kappalemääräisestä myynnistä nousi vuonna 1987 aina 3,9%:iin, joka oli lähes kaksinkertainen edellisvuoteen nähden. Menestys suomalaisen musiikin puolella vaikutti toisaalta siihen, että yhtiö keskittyi siihen voimakkaammin ulkomaisten levyjen jakelun kustannuksella. Kun yhtiön osuus ulkomaisten levyjen myynnistä maassamme vuonna 1987 oli vielä 2%, oli se kahta vuotta myöhemmin pudonnut jo neljäsosaan tuosta.

Myös vuosina 1988–1989 Eurosin menestys oli yhtiön vanhojen levyttäjäien harteilla. Mukaan mahtui myös uusia mielenkiintoisia artistikiinnityksiä kuten oululainen rock-bändin Radiopuhelimet sekä Jimi Tenor & His Shamans -yhtye ja The Boots. Suurta yleisöä uudet kiinnitykset eivät kuitenkaan tavoittaneet eivätkä yhtiön vanhatkaan artistit onnistuneet tekemään

suurhittejä vuodelle 1989. Tästä huolimatta Eurosin vuosi meni lukujen valossa hyvin: sen markkinaosuus ÄKT:n jäsenyritysten kappalemääräisestä levymyynnistä nousi kotimaisessa musiikissa 3,8%:iin. Tämä selittyy paljon jakelutoiminnan onnistumisella. Eurosin jakelussa ollut One Inch Rock julkaisi vuonna 1989 Cliftersin suosittun Sexi on In -albumin, joka oli vuoden suurimpia menestyksiä maassamme. Eurosin omassa katalogissa puolestaan menestyi Johanna Kustannukselta lisensoidusta materiaalista koostettu Leevi & The Leavings -kokoelma Unelmia ja toiveita, jonka myynti ylitti kultalevyrajan vuonna 1990.

Vuonna 1990 Eurosin pitkäaikaisin artisti Kauko Röyhkä perusti yhdessä Gabi Hakasen kanssa oman levy-yhtiön Herodes. Reilu vuoden ajan yhtiön tuottamat julkaisut ilmestyivät Eurosin katalogissa. Vuonna 1991 Herodes kuitenkin aloitti itsenäisen elämän ja tuli pian myydiksi EMI:lle. Levy-yhtiön vuoden 1990 menestynein albumijulkaisu oli Peer Guntin viimeinen Euros-albumi Don't Mess with the Countryboys. Se ei kuitenkaan levy-yhtiön vuosimyyntiä pelastanut: vuonna 1990 Eurosin osuus kotimaisen musiikin myynnistä oli enää 2% ja kokonaisymyynnistä 1,1%. Yrityksen kokonaismarkkinaosuus oli pudonnut siis lähes kolmasosaan vuoden 1987 luvuista.

Euros vähensi merkittävästi levytuotantoaan, keskittyen lähinnä vanhojen yhteistyökumppaneidensa tuotannon rajalliseen julkaisemiseen. Vuoden 1991 menestyneimmäksi julkaisuksi osoittautui lisensoidusta materiaalista koostettu Clifters-kokoelma Tupla 1985–1990, joka sekään ei tosin myyntilistoille asti yltänyt. Vuonna 1992 albumipuolella kauppoihin ilmestyi vain Kauko Röyhkän vanhoista 1980-luvun rosoisista kasettiäänityksistä koostettu kokoelma Olenainen välittyä sekä lisensoituun materiaalin pohjautuva eri esittäjien kokoelma Sinun laulusi.

Eurosin viimeiseksi toimintavuodeksi jäi vuosi 1993. Tuolloin iskelmällisemmälle linjalle siirtynyt yhtiö julkaisi vielä kaksi uutta pitkäsoittodebyyttiä. Näistä Menneisyyden Vangit -yhtyeen debyyttialbumi herätti mukavasti huomiota ja loi kunniakkaan päätöksen Eurosin reilu kymmenen vuoden toiminnalle. Eurosin toiminnan loputtua yhtiön lähes koko katalogi myytiin Finnlevylle.

Kirjoittaja: Juha Rantala